

Orientering om prosessen for nye regionale planer i Østfold

IPR-møter 20. Mars 2024

Jørn Haabeth og Espen Pålsrud, Østfold fylkeskommune

Agenda

1. Regional samfunnsutvikling og planlegging
2. Plangrunnlaget fra Viken
3. Prosessen for nye regionale planer i Østfold

Fylkeskommunen - regional samfunnsutvikler

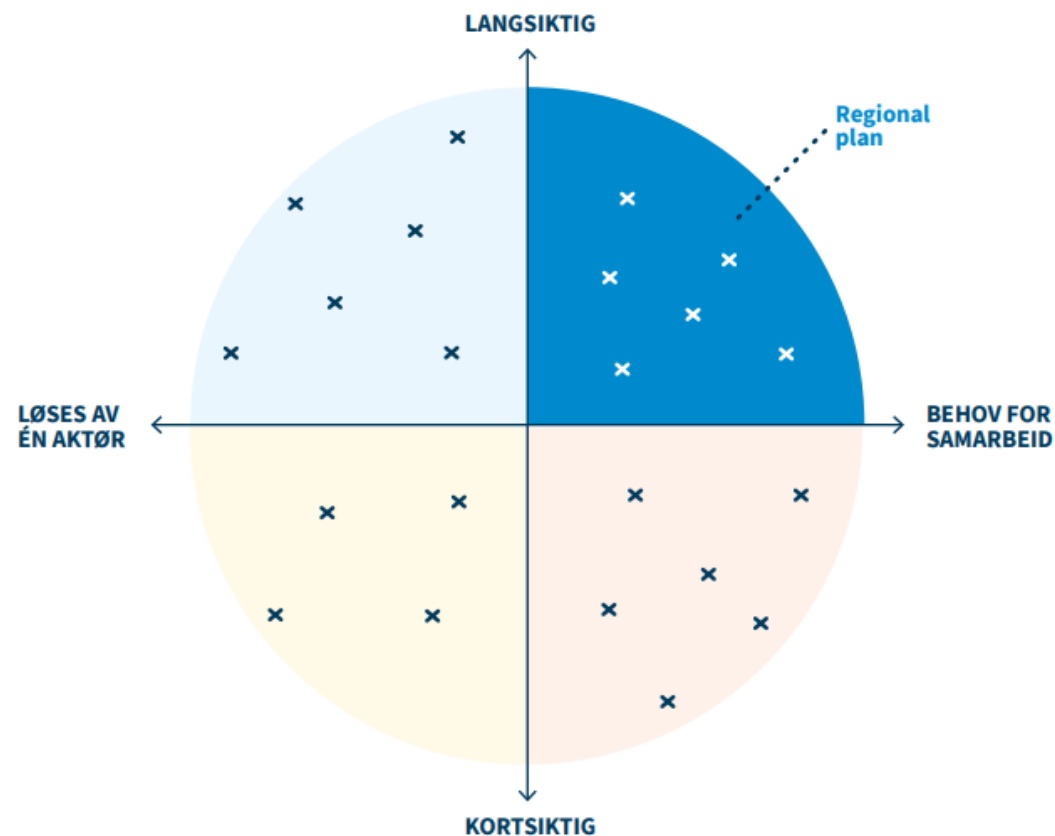
- Tolke og tilpasse nasjonal politikk
- Regionalt nivå:
  - gi strategisk retning til samfunnsutviklingen
  - mobilisere privat sektor, kultur, frivillighet og lokalsamfunn
  - samordne og koordinere innsats og virkemidler
- Regional plan er et viktig verktøy

Hvorfor regional planlegging?

- Komplekse problemstillinger med sammensatte årsaker - samfunnsflokker
- Behov for tverrfaglighet og samarbeid på tvers av sektorer, forvaltningsnivåer og geografi
- Behov for langsiktighet og håndtering av usikkerhet
- Behov for prioritering og avklaring av målkonflikter

NÅR DET ER BEHOV FOR REGIONAL PLAN

Fylkeskommunens planansvar

- Utarbeide en regional planstrategi (RPS)
  - Drøfte fylkets utfordringer og utviklingstrekk
  - Sette langsiktige utviklingsmål
  - Avklare behovet for regionale planer
- Lede utarbeidelse av regionale planer
  - Ta opp problemstillinger som krever samarbeid og avklaringer på tvers av sektor- og kommunegrenser
- Ivareta nasjonale og regionale hensyn og interesser ved å fastsette regionale planbestemmelser eller retningslinjer for arealbruk
- Veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver

Regional plans virkning

- Regional plan skal *legges til grunn* for *regionale organers virksomhet* og for *kommunal og statlig planlegging og virksomhet* i regionen
- Regional plan er *ikke juridisk bindende* – med *unntak av regionale planbestemmelser*
- Gjennom regional plan *samordnes og koordineres* samfunnsaktørenes *innsats og virkemidler*

Rammer for regional planlegging

- Fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle
  - FNs 17 bærekraftsmål og planetens tålegrenser
  - Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging
  - Statlige planretningslinjer og rikspolitiske retningslinjer
-
- Regional planstrategi og plangrunnlaget fra Viken
  - Gjeldende planer

Gjeldende regionale planer i Østfold

- Fylkesplan for Østfold «Østfold mot 2050»
- Fylkesdelplan barn og unge (2009)
- Regional plan for folkehelse i Østfold 2012-2015/2024
- Regional plan for fysisk aktivitet 2018 - 2029 – Østfold i bevegelse
- Regional kompetanseplan for Østfold 2050 2015-2019
- Regional plan for klima og energi i Østfold 2019 - 2030
- Regional plan for kulturminner i Østfold 2010-2022
- Regional plan for kultur Østfold 2018-2029
- Regional kystsoneplan for Østfold (2014)
- Regional plan for næringsutvikling, forskning og innovasjon (2017)
- Regional transportplan for Østfold mot 2050 (2018)
- Plan for kollektivtransport
- Regional plan Vindkraft i Østfold (2012)
- Regional vannforvaltningsplan for innlandet og Viken 2022-2027 *)
- Regional vannforvaltningsplan for de norske delene av vannregion Västerhavet 2022-2027 *)

Plangrunnlaget fra Viken

Desember
2020

Desember
2021

September
2023

August
2024?

Langsiktige utviklingsmål

1 Natur, klima og planetens tålegrenser

I 2030 er hensynet til naturen og planetens tålegrenser grunnleggende for all samfunnsutvikling i Viken. Viken er et bærekraftig og klimasmart lavutslipps-samfunn, som har god kunnskap til våre økosystemer, og som tar vare på det biologiske mangfoldet, naturområdene og matjordene i Viken. Vi vektlegger beredskap, klimatilpasning og matsikkerhet, og forvalter våre naturressurser langsiktig, effektivt og nyskapende. Resultatet er gode levekår og et godt livsgrunnlag for dagens og morgendagens innbyggere.

2 God livskvalitet og like muligheter

I 2030 lever alle mennesker i Viken verdige og meningsfulle liv. Vi har trygge arbeidsplasser og tilgang til relevant utdanning. Fylket kjennetegnes av gode, varierte boområder med levende møteplasser. Kulturlivet og foreningslivet er rikt, og vi kan dyrke natur- og friluftsinnteressene våre. Vikensamfunnet er åpent, mangfoldig og inkluderende.

3 Grønn og rettferdig verdiskaping

I 2030 er Viken en nyskapende, internasjonalt konkurransedyktig og mangfoldig næringsregion som leder an i det grønne skiftet. Vi har attraktive private og offentlige arbeidsplasser, velfungerende markeder, ledende forsknings- og kompetansetilbud og høy sysselsetting. Vi har et rettferdig og anstendig arbeidsmarked. Viken viser vei i utviklingen av sirkulær økonomi. Vekst og verdiskaping i Viken tar hensyn til naturen, ivaretar samfunnsikkerhet og beredskap og skaper velferd og god livskvalitet for innbyggerne.

4 Omstilling og tillit

I 2030 er Viken et sterkt og trygt samfunn, som kan møte både kjente og uforutsette utfordringer og endringer. I Viken har vi verktøyene vi trenger for å vende utfordringer til muligheter. Vikensamfunnet er godt forberedt på både akutte og langsiktige konsekvenser av klima- og miljøendringene. Næringslivet har god evne til å håndtere og utnytte endringer i teknologi, kompetansebehov og økonomiske forutsetninger. I 2030 deltar mange innbyggere i utviklingen av Viken, og vi har tillit til hvordan fylket styres. Innbyggerne har fremtidsro og opplever høy grad av trygghet, livskvalitet, tilhørighet, frihet og tillit.

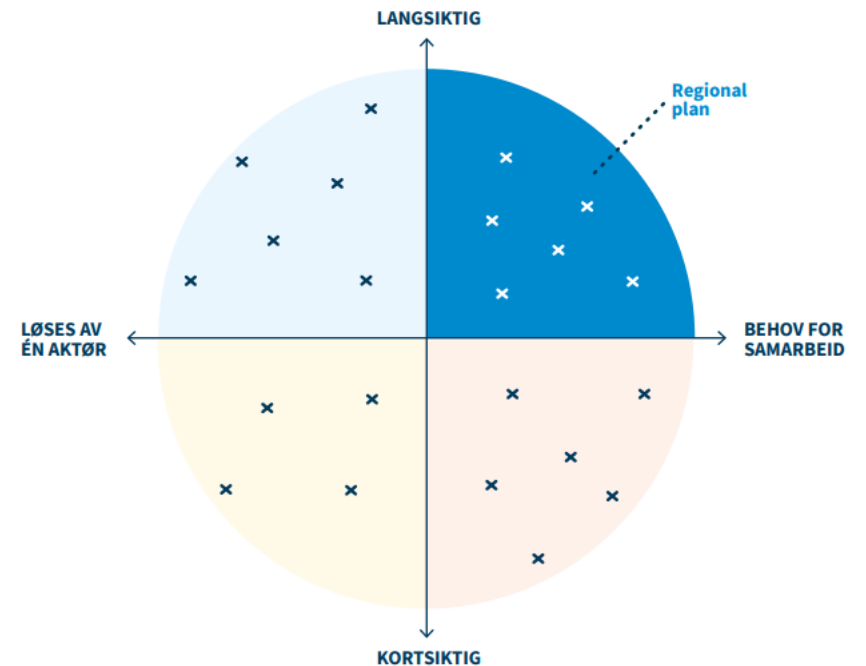
5 Sammen skaper vi Viken

I 2030 har vi sterk kultur for samarbeid og kunnskapsdeling i Viken. Vi har sterke og forpliktende partnerskap hvor offentlige aktører, næringsliv, frivillighet, forskning og enkeltmennesker deltar. Samarbeidet foregår på tvers av geografi og forvaltningsnivåer. Viken deltar aktivt i nasjonalt, grenseregionalt og internasjonalt arbeid. Det gir oss kunnskap, kompetanse og gjennomslag til å nå målene vi har satt oss.

Hovedgrep i plangrunnlaget

- Tre tverrsektorielle planer
- Naturens tålegrenser og menneskets mulighet til å kunne leve gode liv er rammen for planene
- Partnerskapsbasert og prosessorientert
- Strategisk styring
- Samordning av innsats og virkemidler
- Behovet for jobbing på tvers

NÅR DET ER BEHOV FOR REGIONAL PLAN

Økt livskvalitet, deltakelse og likeverd

- Et mål om å skape et sosialt bærekraftig samfunn, med god livskvalitet og høy grad av deltakelse for alle innbyggere
- Hovedgrep:
  - Sikre gode rammer for et meningsfylt liv
  - Redusere sosial ulikhet er et gjennomgående tema
  - Hensynta ulik befolkningsutvikling i ulike deler av fylket
  - Satse på brede og befolkningsrettede tiltak
  - Tidlig innsats rettet mot barn og unge
- Skal vi lykkes kreves det tverrfaglig og tverrsektoriell innsats

Kompetanse og verdiskaping - hovedgrep

- Behandler kompetanseutvikling, utdanning, næringsutvikling og arbeidsliv i sammenheng
- Samfunnsutfordringene er førende for strategiene. Vi må løse utfordringer knyttet til;
  - tilgang til arbeidskraft,
  - utenforskap og sosiale forskjeller,
  - kompetanse som konkurransefortrinn og
  - behov for omstilling/omstillingsevne
- Skal vi lykkes må vi;
  - Utnytte ressursene i regionen vår
  - Bruke og samordne virkemidlene
  - Konsentrere innsatsen

Areal og mobilitet - hovedgrep

- Vektlegge natur og dyrka mark
- Mer sosial bærekraft
- Tilpasning til lokale forhold
- Samarbeid og dialog
- Kunnskapsgrunnlag
- 72 retningslinjer

Økt livskvalitet, deltakelse og likeverd	Kompetanse og verdiskaping	Areal og mobilitet
• Inkludering og deltakelse • Livskvalitet og levekår • Nærmiljø og stedsutvikling • Frivillighet • Kunst og kultur • Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	• Kompetanse for framtiden • Arbeid, inkludering og sysselsetting • Det grønne skiftet • Omstillingsevne og konkurransekraft	• Forvaltning av natur- og kulturressurser • Regional areal og mobilitetsstruktur • Arealutvikling • Personmobilitet

---

Økt livskvalitet, deltakelse og likeverd	Kompetanse og verdiskaping	Areal og mobilitet
• Inkludering og deltakelse • Livskvalitet og levekår • Nærmiljø og stedsutvikling • Frivillighet • Kunst og kultur • Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	• Kompetanse for framtiden • Arbeid, inkludering og sysselsetting • Det grønne skiftet • Omstillingsevne og konkurransekraft	• Forvaltning av natur- og kulturressurser • Regional areal og mobilitetsstruktur • Arealutvikling • Personmobilitet
17 strategier	19 strategier	26 strategier

Prosesen for nye planer i Østfold

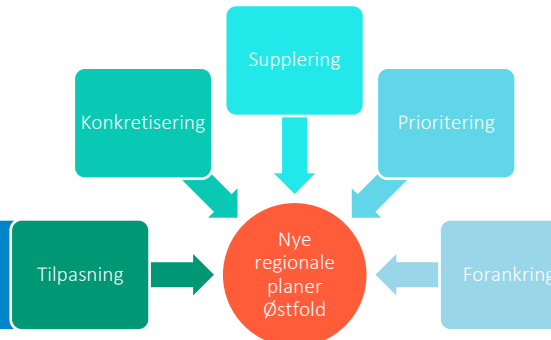
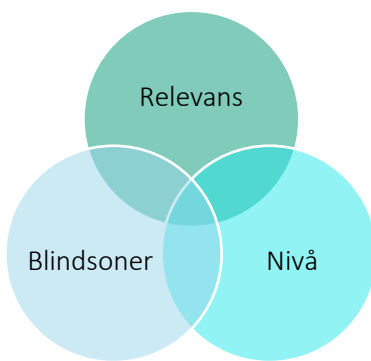
Østfold fylkestings veivalg (vedtak 15. februar 2024)

- Slutføre arbeidet med tre regionale planer
- Basere prosessen/vedtaket på vedtak og prosesser i Viken og på delingsforskriften
  - Viken fylkestings vedtak av regional planstrategi av 17. desember 2020.
  - Viken fylkestings vedtak av planprogram for nye regionale planer i Viken av 15. desember 2021.
  - Vikens vedtak om plangrunnlag for regionale planer, av 27. september 2023.
- Kommunal- og distriktsdepartementet anmodes om utsatt frist for ferdigstilling av ny regional planstrategi for Østfold

Fase 1: ETABLERE ØSTFOLDFOKUS

Fase 2: Klar for handling

MP 1: Godkjent prosjekt og prosessplan

MP 2: Utvalg av problemstillinger og strategier

MP 3: Høringsutkast regionale planer og handlingsprogram

Fase 1: ETABLERE ØSTFOLDFOKUS

Fase 2: Klar for handling

Arena	Deltakere	Dato
Søndre Østfold IPR	Søndre Østfold regionen består av kommunene Aremark, Fredrikstad, Halden, Hvaler og Sarpsborg	20. Mars og 8. April
Indre Østfold IPR	Indre Østfold regionen består av kommunene Indre Østfold, Skiptvet, Marker og Rakkestad	19. April
Mosseregionen IPR	Mosseregion samarbeidet består av kommunene Moss, Råde, Våler og Vestby (Akershus).	20. Mars og 6. mai
Kommunedirektørutvalget i Østfold (KS)		24. mai
Yrkesopplæringsnemnda	Folkevalgte (posisjon og opposisjon), arbeidsgiverorganisasjonene, arbeidstakerorganisasjonene, Nav Østvikken, elev/lærlingrepresentanter, Øfk v/ seksjon fag - og yrkesopplæring	Ikke avklart
Folkehelsenettverket	Møteplass for folkehelsekoordinatorer i Østfold og seksjon folkehelse og inkludering i Østfold fk. Andre fagområder og aktører inviteres inn etter tema på samlingene.	Ikke avklart
Plantreff	Administrativt. Alle kommunene, SFOV, NVE,SVV, Bane Nor, Mattilsynet, direktoratene, Kystverket	April/mai
Partnerskap for næringsutvikling i Østfold	Bykommunene, IPR, Statsforvalteren, NHO, LO, bondelaget, næringsforeninger, forskningsrådet, Innovasjon Norge	April
Kompetanseforum Østfold		25. april
Brukerrådene		April/juni

Hensikten med workshopene i IPR-ene

- Gi innspill til Østfold-innretningen av planene (prioritering av strategier fra plangrunnlaget)
- Gi innspill til involvering av kommunene i fase 2 og 3
  - Spissing av strategier og utarbeidelse av handlingsprogram (fase 2)
  - Gjennomføring av offentlig ettersyn/høring av planforslag (fase 3)

Dokumentasjon sendes ut i forkant av møtene

Datoer fremover

- Workshop Søndre Østfold IPR 8. april
- Workshop Indre Østfold IPR 19. april
- Workshop Mosseregionen IPR 6. mai

Takk for oppmerksomheten!

